

**Злочини проти основ
національної безпеки України:
кримінально-правова
кваліфікація в умовах війни
(науково-практичний
коментар)**

Науково-практичний коментар, підготовлений авторським колективом, враховує новели законодавства про кримінальну відповідальність з часу повномасштабного вторгнення РФ на територію України, а також містить аналіз судово-слідчої практики воєнних років у кримінальних провадженнях, що розслідувались за ознаками вчинення злочинів проти основ національної безпеки України. З урахуванням сучасних положень науки кримінального права та висновків і рішень судових органів у вказаній категорії проваджень докладно проаналізовано склади кримінальних правопорушень, розміщені у Розділі I Особливої частини Кримінального кодексу України. Запропоноване видання зорієнтовано, перш за все, на практичне використання та усунення неоднаковості в кримінально-правовій оцінці злочинів проти основ національної безпеки України.

Робота розрахована перш за все на її використання співробітниками слідчих та оперативних підрозділів СБУ. Може бути корисною для суддів, працівників інших правоохоронних органів, курсантів, студентів, аспірантів та викладачів закладів вищої освіти, науковців, сфери наукових інтересів яких стосується зазначена тематика.

СЛУЖБА БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ СЛУЖБИ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНОГО ЮРИДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМ. ЯРОСЛАВА МУДРОГО

**ЗЛОЧИНИ ПРОТИ
ОСНОВ НАЦІОНАЛЬНОЇ
БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ:
КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВА
КВАЛІФІКАЦІЯ
В УМОВАХ ВІЙНИ**

Науково-практичний коментар

*За загальною редакцією
кандидата юридичних наук
С. А. Наумюка*

Київ • Алерта • 2024

УДК 343.3.03(477)"364"(094.58)
3-70

Рекомендовано до видання:
*Головним слідчим управлінням СБ України
(лист № 6/10111-с від 17 вересня 2024 року)*

*Вченою радою Інституту Служби безпеки України
Національного юридичного університету ім. Ярослава Мудрого
(протокол № 33 від 18 вересня 2024 року)*

Рецензенти:

БАНДУРКА Олександр Маркович – доктор юридичних наук, професор, академік Національної академії правових наук України, заслужений юрист України, перший віцепрезидент Академії правових наук України;

ПОНОМАРЕНКО Юрій Анатолійович – доктор юридичних наук, доцент, завідувач кафедри кримінального права № 1 Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого.

3-70 Злочини проти основ національної безпеки України: кримінально-правова кваліфікація в умовах війни (науково-практичний коментар) / за заг. ред. С.А. Наумюка. Київ: Алерта, 2024. 378 с.

ISBN 978-617-566-859-7

Науково-практичний коментар, підготовлений авторським колективом, враховує новели законодавства про кримінальну відповідальність з часу повномасштабного вторгнення РФ на територію України, а також містить аналіз судово-слідчої практики воєнних років у кримінальних провадженнях, що розслідувались за ознаками вчинення злочинів проти основ національної безпеки України. З урахуванням сучасних положень науки кримінального права та висновків і рішень судових органів у вказаній категорії проваджень докладно проаналізовано склади кримінальних правопорушень, розміщені у Розділі I Особливої частини Кримінального кодексу України. Запропоноване видання зорієнтовано, перш за все, на практичне використання та усунення неоднаковості в кримінально-правовій оцінці злочинів проти основ національної безпеки України.

Робота розрахована перш за все на її використання співробітниками слідчих та оперативних підрозділів СБУ. Може бути корисною для суддів, працівників інших правоохоронних органів, курсантів, студентів, аспірантів та викладачів закладів вищої освіти, науковців, сфери наукових інтересів яких стосується зазначена тематика.

УДК 343.3.03(477)"364"(094.58)

© Наумюк С. А., Олейніков Д. О., Букрєєв О. І.,
Русінов Є. О., Червякова О. В., 2024

© Видавництво «Алерта», оформлення, 2024

ISBN 978-617-566-859-7

Колектив авторів

О. І. Букрєв – співробітник Головного слідчого управління СБУ;

Д. О. Олєйніков – співробітник Інституту Служби безпеки України Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, кандидат юридичних наук;

Є. О. Русінов – співробітник Головного слідчого управління СБУ;

О. В. Червякова – доцентка кафедри міжнародного права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, кандидатка юридичних наук.

Зміст

Колектив авторів	3
Передмова	5
Стаття 109. Дії, спрямовані на насильницьку зміну чи повалення конституційного ладу або на захоплення державної влади	8
Стаття 110. Посягання на територіальну цілісність і недоторканність України	43
Стаття 110–2. Фінансування дій, вчинених з метою насильницької зміни чи повалення конституційного ладу або захоплення державної влади, зміни меж території або державного кордону України	74
Стаття 111. Державна зрада	101
Стаття 111–1. Колабораційна діяльність	176
Стаття 111–2. Пособицтво державі-агресору.....	234
Стаття 112. Посягання на життя державного чи громадського діяча	251
Стаття 113. Диверсія.....	264
Стаття 114. Шпигунство	289
Стаття 114–1. Перешкоджання законній діяльності Збройних Сил України та інших військових формувань	319
Стаття 114–2. Несанкціоноване поширення інформації про направлення, переміщення зброї, озброєння та бойових припасів в Україну, рух, переміщення або розміщення Збройних Сил України чи інших утворених відповідно до законів України військових формувань, вчинене в умовах воєнного або надзвичайного стану.....	340
Узагальнення проблемних питань, що виникають у площині кримінально-правової оцінки діянь щодо допомоги державі-агресору шляхом провадження господарської діяльності та передачі товарно-матеріальних цінностей	360
Список використаних джерел	367

Наукове видання

ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ОСНОВ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ: КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВА КВАЛІФІКАЦІЯ В УМОВАХ ВІЙНИ

Науково-практичний коментар

*За загальною редакцією
кандидата юридичних наук С. А. Наумюка*

Відповідальний за випуск
Комп'ютерна верстка
Обкладинка

О. В. Діордійчук
Д. М. Алексєєв
Д. М. Алексєєв

Підписано до друку 18.09.2024 р. Формат 60 x 84 ¹/₁₆.
Папір офсетний. Гарнітура «Times New Roman».
Друк офсетний. Умовн.-друк. арк. 21,97.

Видавництво «Алерта»

04210, м. Київ, а/с 112.

Тел.: (044) 223-15-25; (099) 607-97-62.

Е-mail: alerta.pravovaednist@gmail.com, веб-сайт: alerta.kiev.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 788 від 29.01.2002 р.

Книги, які можуть вас зацікавити

Цивільний Кодекс України

Цивільний процесуальний кодекс України

Кримінальний кодекс Республіки Польща

Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України

Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар. Видання 21-ше

Як виховати монстра. Сповідь батька серійного вбивці

Перейти до галузі права
Кримінальне право та процес

[Перейти на сайт →](#)